

Latgalē dzima ideja šūt aizsargmaskas

Publicitātes foto

Indras segu un spilvenu šūšanas uzņēmuma īpašnice Valija Ižika demonstrē individuālo kokvilnas aizsargmasku

Publicitātes foto

Daugavpils reģionālās slimnīcas šuvējas Oksana Vasiljeva, Žanna Safronova un Lidija Miļanteja

Publicitātes foto

Iepirkta viena ķirurģiskā maska maksā vairāk nekā 55 centi, bet sašūtā marles aizsargmaska – aptuveni pieci centi

Sākoties Covid-19 pandēmijai, jau martā SIA «Daugavpils reģionālā slimnīca» šūšanas cehā sāka šūt marles aizsargmaskas, jo valstī bija aizsargmasku deficīts. Slimnīcas vadītājs Grigorijs Semjonovs atzīst, ka uzreiz aizsargmasku šūšanā iesaistījās arī Latgales un citu reģionu šūšanas uzņēmumi.

«Var droši teikt, ka mēs pirmie sākām šūt aizsargmaskas paši. Pionieri. Šūjam arī šodien. Šuvējas, kuras ikdienā labo spilvendrānas un citu slimnīcas veļu, aizsargmaskas šūs visu vasaru. Pēc tam redzēsīm, kā uzvedīsies vīruss. Marles aizsargmaskas izmantojam ikdienā. Sākumā tās izsniedzām uzņēmēšanai nodaļā, lai masku deficīta apstākļos ekonomētu ķirurģiskās aizsargmaskas. Šobrīd marles aizsargmaskas izsniedzam slimnīcas apmeklētājiem, kuri atnāk uz izmeklējumiem. Tās ikdienā lieto arī slimnīcas personāls, izņemot ķirurģijas bloku. Tā ir liela finanšu ekonomija slimnīcai,» saka G. Semjonovs. (Iepirkta viena ķirurģiskā maska maksā vairāk nekā 55 centi, bet sašūtā marles aizsargmaska – aptuveni pieci centi.)

Šuvējas Oksana Vasiljeva, Žanna Safronova un Lidija Miļanteja atzinās, ka grūts bija sākums, pētīšanas darbs, kādai jābūt maskai. Viņas šuj no 300 līdz 1700 maskām. «Slimnīca iepērk marles rulonū, gumijas auklu, un izlietojam to vienā reizē, tas ir, dažās dienās. Ja rulons ir mazs, tās ir 300 maskas, bet, ja liels – vairāk nekā tūkstošis,» saka Oksana. «Marles maskas, salīdzinot ar aptiekas maskām, lieto ir ērtāk, elpot ir vieglāk,» papildina Žanna. Bet Lidija parāda, ka maskai ir desmit marles kārtas, un tās var mazgāt trīs reizes.

«Marle bija tas materiāls, kuru varēja

iegādāties arī ārkārtas situācijā. Prasība bija vismaz astoņas kārtas, taču mūsu šūtajām marles maskām ir desmit kārtas, tāpēc nav jāliek iekšā vate, kas, ja masku mazgā, saveļas,» iestarpina G. Semjonovs.

Varētu šūt miljoniem, taču trūkst izglītotu šuvēju

Krāslavas šūšanas fabrika «Nemo» viena no pirmajām Latvijā sāka šūt higiēnas aizsargmaskas. Šobrīd krāslavieši šuj vairākus desmitus tūkstošu masku nedēļā un visas eksportē.

Uzņēmuma vadītāja Inga Zemdega-Grāpe teica, ka liels ir Amerikas uzņēmumu pasūtījums. «Amerikāņi pieteica augsta līmeņa higiēnas maskas darbiniekiem, lai maskas piestāvētu darba uniformai. Vārdu sakot, lai viņi izskatītos reprezentabli. Tās ir higiēniskās maskas, kas tuvas medicīniskajām – ar 95 % baktēriju filtrāciju. Taču tās nav domātas darbam vīrusa apstākļos. Mēs atradām Latvijas uzņēmumus, kas testē īpaši apstrādātu filtrāciju. Es ceru, ka drīz ražosim arī medicīniskās maskas,» atzīst uzņēmēja.

«Pasaules tirgū masku ražotājiem ir lielas iespējas, turklāt ir pieprasītas dažāda līmeņa maskas – no lētām līdz dārgām,» turpina Inga Zemdega-Grāpe. «Masku ražošanu var salīdzināt ar auto industriju. Vienam pietiek ar «VW» automašīnu, bet citam ir vajadzīgs «Mercedes» vai «Lamborghini». Vienam ir svarīgs maskas izskats vai zīmols, bet citam – kvalitāte un pielietojums. «Nemo» ražo piecus dažādus modeļus. Uz Ameriku sūtām maskas ar trīs materiālu kārtām (tur ir arī kokvilna). Tās testēja Anglijas kompānija. Maskām ir viegla gaisa caurlaidība, un tās ir viegli

mazgājamas līdz 100 reizēm. Tomēr mēs iesakām lietot tās trīs mēnešus.»

Vaicāta, vai aizsargmaskas varētu būt viena no galvenajām biznesa nozarēm, Inga Zemdega-Grāpe atzīst, ka varētu ražot miljoniem, taču trūkst labu un ātru šuvēju.

«Arī šī brīža apjomi ir lieli. Mēs esam iesaistījuši šuvējas, kas šuj mājās. Taču tas nav risinājums. Mums ir bijis priekšlikums sašūt pusmiljonu masku. Varētu šūt arī miljonu, bet trūkst šuvēju kapacitātes. Liepājā sagatavo 50 šuvējas gadā, un lielākā daļa paliek Liepājā. Šuvējas nebrauks no Liepājas uz Krāslavu. Mums ir laba sadarbība ar Rīgas Valsts tehnikuma Krāslavas teritoriālo struktūrvienību, kas māca tērpa izgatavošanas un stila speciālistus. Piemēram, šogad strādās divas absolventes. Bet tas ir par maz. Es pētīju, ka Itālijā, Vācijā šuvējas strādā divreiz ātrāk un saņem vairāk nekā 1000 eiro lielu algu. Ražību var panākt ar šuvēju izglītošanu, kā Latgalē nav. Apburtais loks,» saka uzņēmēja, piebilstot, ka fabrikā «Nemo» strādā 150 darbinieki.

Runājot par fabrikas darbu pēc Covid-19 epidēmijas, Inga Zemdega-Grāpe teic, ka «Nemo» galvenais virziens ir un paliks sieviešu virsdrēbes (mēteļi), korporatīvais apģērbs, kā arī funkcionāls apģērbs no gudrajiem materiāliem un medicīnas apģērbs. «Vienreizējās maskas ražos tikai un vienīgi Ķīnā. Latvijā un pārējā pasaulē tās varētu būt speciālās medicīniskās maskas. Tāpat maskas varētu būt kā apģērba elements modē,» pieļauj uzņēmēja.

Publikācija sagatavota ar programmas «Atbalsts medijiem Covid-19 krīzes radīto negatīvo seku mazināšanai» atbalstu.

Aizsargmaskas bērnam un pieaugušajam

Individuālās aizsargmaskas šuj arī Indras segu un spilvenu šūšanas uzņēmumā. Tā īpašnice Valija Ižika atminas, ka uzsāka masku ražošanu uzreiz pēc izziņotās Covid-19 ārkārtas situācijas. Bija arī pasūtījumi, piemēram, 20 000–50 000 masku divās nedēļās, taču viņi nevarēja palielināt ražošanu, jo uzņēmuma pamatnodarbošanās ir segas, spilveni. Ir liels pieprasījums arī pēc tiem. Turklāt vajadzētu iegādāties jaunas šujmašīnas, algot jaunas šuvējas, un tas palielinātu aizsargmasku pašizmaksu.

Valija Ižika saka: «Šūjam individuālās aizsargmaskas bērniem, pieaugušajiem. Tās ir vienkāršas – rozā, violetas – vai daudzkrāsainas un no kokvilnas audumiem. Maskas var mazgāt un gludināt vairākas reizes. Ja cilvēki vēlas, varam ielikt neizstrādātu līnu kārtu. Cilvēks atnāk un nopērk tikai vienu masku vai vairākas. Lētākā maksā 1,5 eiro.»

Valija maskas modeli izvēlējās, atminoties savu pieredzi, kā, būdama slima, uzšuva marles masku ar četrām kārtām un neaplipināja savu bērnu, kuru baroja ar krūti. Šoreiz šūtās maskas atkal aprobēja pati, cik ilgi ar tām var izturēt telpā vai transportā, vai laukā. «Pietiek ar trim kārtām, jo tās ir auduma maskas. Ja būs vairāk, cilvēks var noģēbt,» atzīst uzņēmēja, pieļaujot, ka individuālās aizsargmaskas būs vajadzīgas vismaz līdz šā gada beigām. ▣

Lappusi sagatavoja Lidija Kirillova.